

Balio Sruogos laiškas Vandai Daugirdaitei, 1921-08-25, iš Palangos - į Būgius

Labas rytas!

Labas rytas! Ar tu žinai, kad aš šiandie atsikėliau kartu su saule tavęs pasveikint? Labas rytas - būk pasveikinta!

O aš ir miegojau kažkokiame beprotiškame klejojime: marės staugia. Aš iš savo kambariuko girdžiu, kaip bangos ritas, kaip pakrantėj pasilieja, kaip baltas smėlyš cypia - marės staugia, ir man visą naktį širdis drebėjo.

Pabudau vėl tame pat staugime, ir saulė tekanti šviečia mano akyse, ir pirmas žodis, kurį aš pabudęs sušukau - buvo tavo vardas!

Būk pasveikinta ankstų sekmadienio rytą. Šiandie ir tau šventė, šiandie gal tu atsilsėsi, gal ir mane šiandie Tu atsiminsi, gal ir man tu padūmosi!

O aš visa savaitė kaip nieko negalvoju. Rytą atsikeliu anksti ir einu marių pakrantėn. Saulė vos patekėjus, žuvėdros klykia, bangos staugia. Aš velkuos pakrančia palei pat bangas ir tavo vardą šaukiu. Nežinau[,] kiek tai laiko tęsiasi, tik kai saulė už bokšto nukrypsta - einu pusryčiautų. Po pusryčių su mano mažosiomis prietelkomis [1] ir mažučiu Kalpoku [2] bei mažuoju Yču [3] skandaliloju, kol saulė ties mano vila pasikels. Tuomet metu „kompaniją“ ir einu į mares plaukyt. Dabar pas mus vėjas. Bangos didelės didelės. Vakar aš nuėjau ar nuplaukiau kiek toliau. Viena padūkus balta banga mane pagavo, parbloškė numurkdino į dugną ir aš galva atsimušęs į smėlį su kita banga putose vėlei plaukiau toliau. Senai tokio beprotiško džiaugsmo besu turėjęs! Popiet - ne, mudu su Rimka [4] lygiai kasdien kortom lošiam. Ir čia - azartas. Jei miške lietus lyja - einam į seną sulūžusią pirtį[,] susėdam į vonią ir lošiam iki pusdieniui. Po pusdienio iki vakarui mes esam[,] taip sakant[,] liوسي - daugiausia bėgiojam aplink namus, vienas kitą vaikydami[,] ar einam į miestelį[,] į pačtą ar saldinių pirkti. Vakare kitas gyvenimas prasideda. Dabar naktys tamsios. Lynoja. Marės dūksta. Mes su Rimka patamsy grabaliodamos traukiam į mares. Nueinam tokiuo tiltu toli toli į mares. Ten būdelėj susėdam ant žemės. Susisukam kiek nuo vėjo, bet vilnys siekia mus, kartas nuo karto užlieja. Daugiau nė gyvos dvasios. Mudu abu ilgas valandas tylim taip. Ką Rimka tuomet galvoja - aš nežinau. O aš širdyje tavo vardą miniu. Taip ilgas, ilgas valandas. Ir[,] rodos, kad pats paskęsti bangose, kad pats su jomis staugi, kad esi marių smiltelė. Ir kai mums besėdint nuo šalčio dantis ant danties nebepataiko, aš sakau[:] - Rimka, ar nešalta[?] - Ne, nešalta[,] - atsako jis ir vėl tylim. Paskui jis sako[:] - Eikim[,] - aš atsakau[,] - gerai[,] - ir mūsų vakaro ilgų valandų pašnekėsysis baigias, kol mes prie durų labanakt pratarsim. Parėjus namo ausys spingia nuo marių staugimo, pro marių staugimą, pro atdarą langą staugimas daros dar nykesnis ir aš užmiegu pašėlusiam ilgesy.

Ir šiandie rytą pabudau - ir[,] rodos[,] kad aš vakar bemigdamas viso vardo Tavo išstart nebesuspėjau ir kad jo antrą dalį jį ištariau pabusedamas šiandie. Bet šiandie gal ir Tu mane atsiminsi. Mano džiaugsmas šimteriopai būtų skaistesnis, jei aš galėčiau nuo tavęs laiškėlių gauti. Juk[,] rodos[,] visas amžius praėjo nuo to laiko, kaip aš bėsu nuo tavęs laišką beturėjęs. Aš Palangoj būsiu iki rugs. [5] 5 d. [6][,] o paskui važiuosiu į Baibokus. (Adresas bus toks: Vabalninkų paštas, Baibokai, man[.]) Bet aš[,] rodos[,] važiuosiu pro Šaulius. Šauliuose reikės persėsti į siaurąjį traukinėlį - į Biržus. Gal ten teks apsisototi. O Tu ar neturi kokio reikalo tuomet į Šaulius? Būtų gerai, kad turėtum. Bet aš nuo tavęs baisiai laiško laukiu. Aš manau, tu parašysi, tu atsiminsi mane. O aš tau ilgus tamsius vakarus marėse dūmosiu. Dūmosiu, kad aš tavo esu, toks mažas ir laukinis, ir jeigu aš Tave šičia turėčiau - tai aš visai padūkčiau. Dūmosiu, kad aš Tavo esu, Tu, Vanduk mano[,] ir mergužė, Tu mergužė ir Karalaitė.

Atsikėliau su Saule - ir noriu[,] kad ši rytą saulė tave už mane išbučiuotų.

Būk palaiminta - būk palaiminta - tavo Bol.

Vandai Daugirdaitei
Viekšniai,
Būgiai

KOMENTARAI

- [1] Istoriko Jono Yčo dukterys - Birutė Yčaitė, dvylikos metų mergaitė, Danutė Yčaitė, dešimties metų mergaitė, teisininko Vlado Stašinsko dukra Lialė Stašinskaitė.
- [2] Dailininko Petro Kalpoko sūnus Rimtas Kalpokas, trylikos metų vaikas.
- [3] Jonas Yčas, istoriko Yčo sūnus.
- [4] Albinas Rimka, Balio Sruogos bičiulis, kartu kelias savaites atostogavo Palangoje.
- [5] Rugs[ėjo].
- [6] D[ienos].